

Shrnutí hlavních poznatků

- V roce 2014 žilo v Plzeňském kraji 18,4 % populace ve věku 65 let a více. Tento podíl byl po Královéhradeckém kraji druhý nejvyšší. V rámci okresních měst bydlí nejstarší obyvatelé v Plzni a Klatovech. Podle výsledků dlouhodobé projekce se předpokládá, že se v roce 2050 oproti roku 2014 zvýší počet obyvatel ve věku 65 let a více o 66,8 %.
- K nejstarším okresům Plzeňského kraje patří Plzeň-město a Klatovy. Nejmladším okresem kraje je Tachov, kde podíl populace ve věku 65 let a více činí 15,3 %.
- Ženy se v porovnání s muži dožívají vyššího věku. V roce 2014 představovala naděje dožití u mužů ve věku 65 let 15,78 let a u žen ve stejném věku 19,01 let. Podíl žen ve věku 65 let a více činil na území Plzeňského kraje 57,2 %.
- Podle výsledků SLDB 2011 žil nejvyšší podíl mužů (73,8 %) ve věku 65 let a více v manželství, nejvíce žen (50,7 %) ve stejné věkové kategorii bylo vdovami. K české národnosti se přihlásilo 77,8 % mužů a 78,8 % žen. Největší podíl seniorů byl bez víry (27,3 % mužů a 21,7 % žen). Seniori se nejvíce hlásili k římskokatolické církvi (16,7 % mužů a 20,0 % žen).
- První nejčastější příčinou úmrtí seniorů byly nemoci oběhové soustavy. Ženy seniorky umíraly na toto onemocnění častěji než muži senioři. V roce 2014 zemřelo na nemoci oběhové soustavy 1 274 žen a 954 mužů ve věku 65 let a více. K druhé nejčastější příčině úmrtí patřily novotvary. Muži senioři umírali na novotvary častěji než ženy seniorky. V roce 2014 zemřelo na novotvary 577 mužů a 539 žen ve věku 65 let a více.
- Podle výsledků SLDB 2011 dosáhl nejvyšší podíl seniorů (35,8 %) středního vzdělání včetně vyučení (bez maturity). Seniorů mužů s tímto vzděláním bylo 44,0 % a žen seniorek 30,0 %. Nejvyšší podíl žen (40,0 %) ve věku 65 let a více měl vzdělání základní včetně neukončeného. Podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů seniorů činil 11,3 % a žen seniorek 4,3 %.
- Muži senioři byli nejčastěji zaměstnaní v odvětví průmyslu (18,9 %) a ženy seniorky v odvětví zdravotní a sociální péče (14,1 %). Nejvyšší podíl mužů seniorů (19,3 %) a žen seniorek (21,6 %) byl zaměstnáván ve třídách specialistů.
- V roce 2014 dosáhla míra ekonomické aktivity u mužů ve věku 65 let a více 7,6 % a u stejně starých žen 3,0 %. Z výsledků ad hoc modulu 2012 vyplývá, že úmysl pracovat mělo v Plzeňském kraji 39,0 % pracujících i po dosažení věku odchodu do starobního důchodu. V rámci krajů ČR se jednalo o šestý nejvyšší podíl.
- Na struktuře hospodařících domácností seniorů se podle výsledků SLDB 2011 nejvíce podílely domácnosti jednotlivců (47,8 %). Z celkového počtu hospodařících domácností seniorů činily úplné rodiny 43,0 %, neúplné rodiny 8,2 % a domácnosti prarodičů s vnoučetem 1,0 %. V hospodařících domácnostech seniorů představovali pracující důchodci 2,5 %. Nejvyšší podíl (4,1 %) pracujících důchodců připadl na domácnosti jednotlivců.
- Ve standardních bytech bydlelo 94,5 % seniorů a v bytech se sníženou kvalitou 4,0 %. Nejvyšší podíl seniorů bydlel ve vlastním domě (39,6 %) a v bytě v osobním vlastnictví (28,2 %). Seniori bydlící v domácnostech obývali nejčastěji byt se třemi (32,6 %) a se čtyřmi (28,4 %) obytnými místnostmi. Počítač s internetem vlastnilo 20,7 % domácností seniorů. Nejvyšší podíl seniorů (37,3 %) obýval byty s obytnou plochou 40 m² a více, která připadala v průměru na 1 osobu.
- V ordinaci praktického lékaře bylo v roce 2013 evidováno 42 374 seniorů s hypertenzní nemocí, 20 070 seniorů s ischemickou srdeční nemocí a 8 628 seniorů s cévní nemocí mozku. V roce 2013 se oproti roku 2011 zvýšil počet hospitalizovaných ve věku 65 let a více o 7,6 %. Z celkového počtu hospitalizovaných představoval podíl hospitalizovaných seniorů 36,2 %. V roce 2013 byla nejdelší průměrná ošetrovací doba u hospitalizovaných pacientů ve věku 85-89 let a činila v průměru 12,1 dne.
- Plzeňský kraj provozuje 2 léčebny dlouhodobě nemocných s 350 lůžky, ve kterých v roce 2013 dosáhla průměrná ošetrovací doba 63,1 dne. Odbornou péčí umírajícím poskytuje 1 hospic s 28 lůžky. V Plzeňském kraji bylo zřízeno 1 geriatrické oddělení, které disponuje 54 lůžky, na 10 000 obyvatel tak připadá přibližně 1 lůžko. V roce 2013 využilo domácí péči 7 034 pacientů, z toho bylo ve věku 65 let a více 78,3 %. Na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více připadlo 53,8 pacientů ve stejném věku v domácí zdravotní péči. U 1 pacienta využívajícího danou péči bylo provedeno v průměru 57 návštěv.

- V roce 2014 dosáhl počet příjemců starobních důchodů (bez souběhu) u mužů 45 507 a u žen 51 015. Podíl příjemců předčasných starobních důchodů (bez souběhu) činil 31,8 % u mužů a 32,6 % u žen. Počet příjemců pobírajících důchod v souběhu s vdovským (vdoveckým) byl 5 102 mužů a 28 508 žen. Podíl předčasných starobních důchodů činil u tohoto typu důchodu 18,6 % u mužů a 12,4 % u žen.
- V roce 2014 představovala průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) 12 153 Kč u mužů a 10 018 Kč u žen. Předčasný starobní důchod (bez souběhu) činil u mužů 11 087 Kč a u žen 9 080 Kč. Průměrná měsíční výše starobního důchodu v souběhu s vdovským (vdoveckým) činila 13 522 Kč u mužů a 11 926 Kč u žen, z toho předčasných u mužů 12 756 Kč a u žen 11 261 Kč.
- Sociální péče byla poskytována ve 24 domovech pro seniory s kapacitou lůžek 1 815 a v 9 domovech se zvláštním režimem. Údaje za domy s pečovatelskou službou jsou k dispozici za rok 2010. Na území kraje bylo v tomto roce evidováno 87 domovů s pečovatelskou službou s počtem 2 375 bytů. Na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více připadlo v domovech pro seniory 17,2 lůžek a v domovech se zvláštním režimem 7,0 lůžek. V počtu míst v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více se Plzeňský kraj mezi kraji ČR umístil na 10. místě a v počtu míst v domovech se zvláštním režimem na 8. místě. Výdaje na pečovatelskou službu se od roku 2008 zvýšily o 70,0 % a v roce 2014 činily 165 020 tis. Kč.
- Ve volbách do obecních zastupitelstev v kraji v roce 2014 činil podíl kandidujících mužů ve věku 65 let a více 9,9 % a žen stejné věkové skupiny 8,7 %. Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 let a více činil 7,5 % mužů a 5,0 % žen.
- K důležitým aktivitám seniorů patří studium na univerzitě třetího věku. V Plzeňském kraji lze studovat na Západočeské univerzitě a na lékařské fakultě, která patří pod Karlovu univerzitu. V akademickém roce 2013/14 studovalo jen v Plzni 949 posluchačů a dohromady s dalšími pobočkami v kraji přes 1 700 osob.
- Demografické trendy ukazují na výrazné stárnutí populace. Senioři budou tvořit silnou sociální skupinu, která bude významným způsobem ovlivňovat celou společnost. Otázkami, které se týkají seniorů a stárnutí populace, se zabývá Rada vlády pro seniory a stárnutí populace, která je stálým poradním orgánem vlády. Pozitivní stárnutí podporuje Národní akční plán pro období let 2013 až 2017. Důležitými tématy, která souvisí se životem seniorů v Plzeňském kraji, se zabývá Program rozvoje Plzeňského kraje 2014+.

